ÜLKÜCÜNÜN ÇİLESİ

Galip Erdem

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 80
EDEBÎ ESERLER: 12

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-975-437-107-9

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 1975

14. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

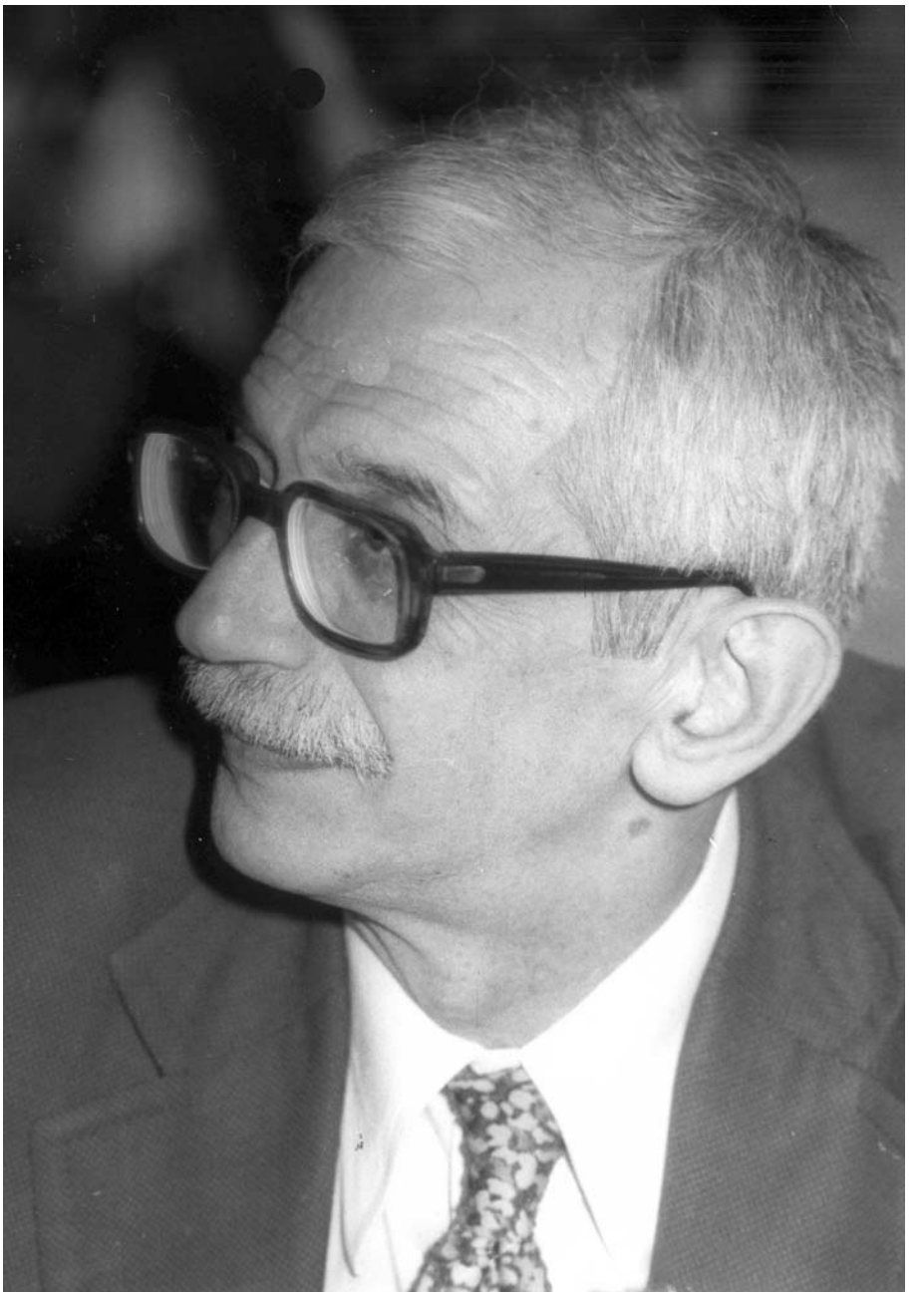
Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ÇINAR MATBAACILIK VE YAY. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No:34 K:5
Bağcılar / İSTANBUL Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika No: 45103

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İstanbul- 2022

GALİP ERDEM'İN HAYAT HİKÂYESİ; (10 Mart 1930 Fındıklı/ Rize - 12 Mart 1997 Ankara)

Galip Erdem, 10 Mart 1930'da Rize'nin Fındıklı ilçesinde doğar Fındıklı 1954 yılına kadar Artvin iline bağlı, eski adı "Viçe olan, onbin nüfuslu şirin bir ilçedir.

Galip Erdem, Fındıklı'da "Ofluoğlu" adı ile bilinen bir ailedendir. Babası, nahiye müdürlüklerinde bulunmuş Rasim Bey, annesi Pehlivanoğullarından Zekiye Hanımdır. Galip Erdem, ailenin tek çocuğudur.

İlkokulu Fındıklı 11 Mart İlkokulunda bitiren Galip Erdem, babasının memuriyeti dolayısıyla, ortaokulu Bitlis ve Siirt gibi illerde tamamlar. Babası Erzurum Narman nahiye müdürlüğüne tâyin edilince, Galip Erdem de Erzurum'da lise tahsiline başlar ve 1949 yılında liseyi pekiyi derece İle bitirir.

8 Kasım 1951'de başlayan yedek subaylık görevi, 31 Ekim 1952'de teğmen rütbesiyle biter. Ve 27 Nisan 1953'te PTT Genel Müdürlüğü Ankara Yenişehir Merkezinde ilk olarak memuriyete adımını atar. 7 Temmuz 1954 tarihinde memuriyetten istifa eden Galip Erdem, Maliye Bakanlığı Milli Emlâk Genel Müdürlüğünde tekrar memuriyete başlar. 6 Ocak 1955 tarihinde bu görevinden ayrılır. Paha sonra İETT idaresinde takip memuru olarak işe başlar. (7.7.1956) Ertesi yıl bu görevinden de ayrılır ve GlMA TAŞ' ye girer. Burada sigortalı olarak 476 gün çalışır. (3.8.1959) Bu arada Ankara Hukuk Fakültesinden mezun olur.

23 Kasım 1959'da Bayındırlık Bakanlığında Tevfik İleri'nin müşavirliği görevine başlar. Bu görevi uzun sürmez. "Tercüman" imzasıyla fıkralar yazar. (1 Ağustos 1961) Yeni İstanbul Gazetesinde fıkra yazarlığına devam eder. (1.1.1962) ve İzmir'de avukat ihsan Koloğlu'nun yanında avukatlık stajını tamamlar.(1963)

10 Mart 1965'te Zafer Gazetesinde fıkra yazarlığını sürdürür. Aynı çalışmaya Sabah Gazetesinde devam eder. 1.7.1966 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları Müdürlüğüne

müşavir olur, 2.4.1969 da tekrar fıkra yazarlığına başlar ve "Bizim Anadolu" gazetesindeki bu çalışması, 31 Aralık 1969'a kadar devam eder.

Galip Erdem, daha sonra Başbakanlık Plân ve Prensipler Dairesinde danışman olarak görev alır. 31 Aralık 1969'dan, istifaen ayrıldığı 30.06.1973 tarihine kadar, danışmanlık görevini sürdürür.

1.2.1974'te Ortadoğu Gazetesinde tekrar fıkra yazarlığına başlar. 10.9.1975'te Başbakanlık Müşaviri olur. 22.7.1981 tarihinde Turizm ve Tanıtma Bakanlığında Genel Müdürlük Müşavirliğine nakledilir ve 24.2.1982'de yirmi yıl üzerinden emekli olur. Avukatlığa başlar. Bu süre altı yıl devam eder. Mamak'ta görülen ünlü MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Dâvasının avukatlığını üstlenir, insanüstü gayretlerle fedakârane bir şekilde çalışır.

1987'de Meray'da (Merzifon Yağlı Tohumlar A.Ş) yönetim kurulu üyeliği, Konya Şeker Fabrikasında denetçilik görevinde bulunur. 1987 yılında Sosyal Güvenlik Eğitim Vakfı Başkanlığı vazifesini üstlenir. Daha sonra bu görevinden ayrılmak zorunda bırakılır.

15.8.1989'da Namık Kemal Zeybek'in bakanlığı döneminde Kültür Bakanlığı APK Başkanlığında APK uzmanı olarak tâyin edilir. Daha sonra üçlü kararname ile Bakanlık Müşavirliğine getirilir. (17.9.1990) Bilâhare, Türk kültürüne antipatisi olan Fikri Sağlar tarafından müşavirlikten alınıp 7.5.1992 de aynı bakanlıkta tekrar APK uzmanlığına tâyin edilir.

Bu görevde iken 10.3.1995 tarihinde yaş haddinden emekli olur. Böylece 26 yıl beş ay hizmeti dolayısıyla birinci derecenin dördüncü kademesinden emekliliğe hak kazanır.

1966'da evlenen ve 1974'te boşanan Galip Erdem'in 1969 doğumlu Bilge Erdem adında bir kızı vardır.

12 Mart 1997'de Çarşamba gecesi saat 22[10] da Ankara Gazi Hastahanesinde vefat eder. Cenazesi 14 Mart 1997 Cuma günü öğleyin Kocatepe Camiinde kılınan cenaze namazından sonra Cebeci Asri Mezarlığına defnedilir.

Galip Erdem, Karakedi (1950), *Tercüman* (1960), *Ölçü* (1960), *Son Havadis* (1961), *Yeni İstanbul* (1962-1963), *Düşünen Adam* (1962), *Sabah* (1965), *Zafer* (1966), Devlet (1969), *Töre* (1971), *Bozkurt* (1974), Ortadoğu (1974), *Ocak* (1978), *Yeni Sözcü* (1981), *Bakış* (1981), gazete ve dergilerinde köşe yazıları, fıkralar ve makaleler yazar.

1958-1960 yıllarındaki Türk Ocakları Merkez Heyetinin yayın organı *Türk Yurdu* Dergisinin Genel Yayın Müdürlüğü görevinde bulunur.

Tercüman gazetesinde "Tercüman" imzasıyla ilk yazısını 1 Ağustos 1961'de yayınlar.

6–7 Eylül 1955'te, hâdiseler dolayısıyla, Topkapı–Çapa dolmuşunda iken gereksiz ve sebepsiz yere içindekilerle birlikte Emniyet Müdürlüğüne getirilir. 45 gün Selimiye Kışlasında gözaltında tutulur ve daha, sonra suçsuz olduğu anlaşılarak serbest bırakılır. 54 kilodan 39 kiloya düşer.

Galip Erdem'in ilk yazısı "Beşsanat" adlı bir dergide yayınlanır. 1948'de yayınlanan şiirinin adı "Bayrak" tır.

Galip Erdem, yazılarında pek çok takma ad da kullanmıştır.

YÜCEL HACALOĞLU

İÇİNDEKİLER

Takdim • 15
Sohbet • 17
Ülkücünün Çilesi • 19
Ayrık Otu ile Çınar • 21
Hâlimiz • 24
İnsanın Ölçüsü • 27
Huzursuzluğun Sebebi • 30
Ahlâk ve Biz • 32
Cehaletin Faydası • 36
Biz Adam Olamayız! • 39
Mr. Halûk'a Selâm • 42
Cezayir'e Selâm • 44
Başbakan Olduğum Zaman • 46
Sayıklama! • 49
Şikâyet! • 52
İnsan Hakları • 55
Feza Tehdidi! • 58
'Hazele Güruhundan Biri'ne • 60
Eksik Olsun Böyle Dost! • 63
Yılbaşı Düşünceleri • 65
Uyuyanlara Ağıt • 67
Yeni Frank • 69
Papazlar ve Bizimkiler! • 71
Gerileme! • 74
Başımız Sağ Olsun • 76
Yaşmak Reformu • 78
Zehir Hafiyeler ve Öcü • 80
Medeniyet Dediğin • 82

84 • Uyumanın Sırası Değil
86 • Kavgalardan Kaçmak
88 • Asıl Suçlu Kimdir?
90 • Renk Aşkı İle
92 • Türk Göçmen ve Mültecileri
94 • Yanlış Hesap
96 • Eski Pehlivanlar
98 • Yeni Siyaset Dersleri
101 • Bir Kurt Masalı
103 • Kim İlerici, Kim Gerici?
105 • İki Ölüm
107 • Bir Teklif ve Bir Hâtıra
109 • Acaip Mahlûklar
111 • Cahilliğe Methiye
113 • Pazar İşi Fıkralar
115 • Huyum Kurusun!..
116 • Gözlerimin Yaşına Bak
119 • Futbol İdealizmi
121 • Büyüklük Hastalığı
123 • Sihirli Kumaş ve Ağlayan Hakikat
126 • Yul Bryner'in Kafası
129 • Canı Sıkılan Adam
132 • Üsküp İçin
134 • Bedava Ülkücülük
136 • Ünlü Bir Hekim
138 • Kerkük Gecesi
141 • At Martini
143 • Bir Gün Siz De Hürriyet İsteyeceksiniz
145 • İki Kafa, Yarım Akıl!
148 • Balık Masalı
150 • Güle Güle
152 • Bayram Duası
154 • Fetihlerin En Güzeli
156 • Şastri'nin Akşam Yemeği
158 • Yakarış
160 • Kanun Nedir?
162 • Nereye Efendiler!

Çağlayanlar • 164
Millî Birlik Şartı • 167
"Geliniz, Bir Kelimede Birleşelim" • 170
Adamım • 172
Ortacı Münevverin Gafleti • 175
Yetmez mi? • 177
Meryem Ana Masalı • 179
Festival Rezaleti • 181
Kont Bernadot Can Çekişiyor • 183
Aydının Böylesi • 188
Terbiyeli Mikroplar • 190
Orta Çağa Methiye • 193
Uyanış Çağına Doğru • 196
Hiç! • 199
Dilekçe • 201
Kitap Demokrasisi • 203
Avustralya Neresi? • 205
Ahmet Yücel İçin • 207
Zaptiye Ahmet'i Kaybettik • 209
Ateş Yakmak • 212
Siyasetçe Konuşmak • 215
Masonluk Ne İmiş! • 218
Masal Sever misiniz? • 220
Siyaset Öğütleri • 223
Türkistanlı Soydaşlarımıza • 225
Söğüt'teki Çınar • 227
Sam Cohen Kimdir? • 230
Bakü Geceleri • 233
Bir Bozkurdun Görüşü • 236
Güç Birliğine Davet • 239
Keman Çalmak • 242
"Baht Utansın" • 245
Akyuvarların Hikâyesi • 249

TAKDİM

Galip Erdem ilk kez 1960 yılında Tercüman gazetesinde günlük yazmaya başladı; o zaman otuz yaşında idi. Yazıları, imzasız olarak birinci sayfanın sağ alt köşesinde çıkıyordu. Sonra, "Mektuplar" başlığını seçti ve günlük yazıları, sağ temayüllü hemen bütün gazetelerde yer buldu.

Sözün gelişinden de anlaşılıyor ki, gazetedeki yazı hayatı uzun sürmez. Her seferinde, "Galiba yine kovuldum." der. Çünkü bugüne kadar, sütunlarını işgal ettiği hiçbir gazete, artık yazılarının yayınlanmayacağını ne kendisine, ne de okuyucularına bildirmek nezaketini göstermemiştir. Bu iş, onun ve okuyucularının irfanına bırakılır; birkaç yazısı yayımlanmayınca artık anlaşılır ki, yazmayacak. Bir gazete kendisine -okuyucularına açıklamamış olsa da- mukavelesinin feshedildiğini bildiren bir mektup göndermişti. Hâlâ söyler: "Eh, canım, ne de olsa dünyamızda nazik insanlar da var.", gülüşürüz. Kıdem tazminatlarının, kanunların yahut özgürlükçü fikir işçilerinin kulakları çınlasın ya, onların bir kabahati yok ki...

Bu kadar çok gazete değiştirmesini -kendisine olan saygımdan ötürü 'kovulmasını' demem gerekirdi- dostları arasında hâlâ bitmeyen bir mizah konusu yapmıştır; bizim için biraz hüzünlü, acı yahut kahırlı...

Gazeteden her ayrılışında, öfkesi kabaran dostları da bilirlerdi ki, bu, tabiî ve zaruri bir neticedir. Her gazetenin bir yazarı, bir de patronu vardır. Yazar, sütununu muhafaza edebilmek için yazılarında, patronun düşünceleri, kanaatleri ve bunları

etkileyen menfaat münasebetleri ile belli bir uyuşum kurmak zorundadır. Galip Erdem bunu yapamıyor. Siyasetler, kanaatler, devletlûler sürekli değişiyor; oysa onun inandıkları ve ölçüleri hiç değişmiyor. Değişmelere uyamayan yazar, böylece gazetenin kıvrak siyasetine ters düşüyor ve tabiî Galip Erdem patron olmadığı için de ayrılmak kendisine düşüyor.

Bunun istisnası olmamış mıdır, diyeceksiniz. Olmuştur; ama yazarsam sizi daha çok öfkelendireceğimden korkarım.

Doğrusuyla, yanlışıyla lekesiz bir sütunun sâhibi kalabilmek, her yazara nasip olabilir mi bilemeyeceğim. Onun, bir gazetedeki ilk yazısı "Bu gazetede belki inandıklarımın hepsini yazamayacağım, ama inanmadıklarımı asla yazmayacağım." diye başlar. Yazı hayatında verdiği en büyük tâviz bu olmuştur. Sözünde durdu, hem de söz verdiğinden çok; çünkü inandıklarının zülf-i yâre dokunanlarını da yazdı. Ve tabiî, bir süre sonra ayrılmak zorunda kaldı.

Sözün kısası, onu tanıyanlar bilirler ki, bu kitap bu ismi hak etmiştir.

***

Yazıları kadar konferansları, seminer ve sohbetleri ile de tanınan yazar aslında, basınımızda en güzel örneklerini verdiği günlük fıkra türünden pek de hoşlanmaz; kendini fazla sınırlandırılmış hisseder. Ayrıca, her gün yazmak da bir başka meseledir; bu alışkanlık -her alışkanlık gibi- heyecanı azaltır.

Onun yazılarında, çok berrak bir kavrayış ve amansız bir mantık, Türk milliyetçiliğinin ölçüleri emrinde çalışır. Zekânın ışıklı -belki her zaman o derece sevimli olmayan- çocuğu istihza, hemen bütün yazılarında az çok vardır. Size sunduğumuz bu yazılarda, mizaha çalan bir yumuşaklık kazanmıştır. Ayrıca bu yazılarda, duygulu, zengin bir gönül adamını bulacaksınız. Biz seçtik, umarız ki siz de beğeneceksiniz.

Nevzat Kösoğlu

Sohbet

MERHABA!.. İçten bir sevgi ile hepinizi selâmlıyorum; âdet yerini bulsun diye değil, gönlümden böyle kopuyor. Önceden bilinmesi mümkün olmayan bir mâni çıkmadığı müddetçe, her gün buluşacağız. Tanışmamıza yardım etsin diyerek, ilk mektubumu "Sohbet"e ayırdım. Kınamayacağınızı umarım.

Bir zamanlar, henüz pek genç ve tecrübesiz olduğum yıllarda, çok faydalı ve önemli bir iş olduğunu sanarak, 'gazetecilik'e özenirdim. Şimdi gayet iyi biliyorum ki, gazetecilik de, şayet nefsimizi iyi terbiye edebilmişsek, mensubu bulunduğumuz topluluğa hizmet yollarından sadece bir tanesi... Ne aşırı bir önemi var, ne özel bir faydası. "Önemli kişilik" iddiasını heveslilerine bıraktım. Zararlı olmaktan kaçınacağım, bu kadarı da bana yetecek.

İnsan vardır, kendini dünyanın mihveri sanır; insan vardır, kendini aşan bir büyük gayenin vasıtası olduğuna inanır. Ben, inananlardanım. Hayatın yemek, içmek ve "Serin serviler" altında uyumaktan ibaret olmadığına, maddî varlığımızı devam ettirme içgüdüsü dışında, mahiyeti itibariyle farklı bir gayretin lüzumuna inanıyorum. Beşerî plândaki vazifelerimizin en başta geleni ve en ziyade saygıya değer olanı da, bütün gücümüz ve kaabiliyetimizle, milletimizin emrinde yaşamaktır. Fikrimce, yeryüzündeki misafirliğimize sığabilen hakikatlerin en haysiyetlisi budur. Böyle inandım ve bir gün bile şüphe

etmedim. Şahsıma veya dâhil olduğumu zannedebileceğiniz zümrelere ait herhangi bir hesabı hakka ve halka hizmet endişesinden üstün tuttuğumu görürseniz, ikaz ve ihtar ediniz. Samimiyetine inandıklarımın yermesine üzülmem, riyakârlığını bildiklerimin övmesinden sakınırım.

Yalanla gerçeğin birbirine karıştığı, iyi ile kötünün kolay kolay seçilemediği bir yola giriyorum. Belki de en iyi niyetlerle bu meşakkatli yolculuğa çıkanlardan birçoğu, kendi kendilerinin kurdu kesilmişlerdir. Hele bazıları, kendilerini yiyip tükettikten sonra, mâsum ve mazlum, üstelik aynı zamanda âlicenap bir halkın mukaddesatını kemirerek yaşamışlardır. Hâlâ da yaşıyorlar. Böylelerine acıyorum. Yegâne tesellim, "ifrit"i yenmiş ve Türklük sevgisini ebedî bir aşk hâline getirmiş, hakikî kalem kahramanlarının da mevcudiyetidir. Fâni âleme veda edenleri rahmetle, yaşayanları hürmetle anıyorum. Ehliyet ve kifayetlerinden elbette ki çok uzağım. Ama gene de "Maddeci"lerin en ustası olmaktansa, bir ömür boyu "Ülkü erleri"nin peşinden gitmeyi, hattâ ifademi mazur görünüz, hep "Çırak" kalmayı tercih ederim.

"Bâb-ı Âli"nin öyle bir havası var ki, kalemin sürçmemesi, sözün şaşırmaması ve bilhassa, istikametin değişmemesi çok zor. Daima sevginizden kuvvet alacak, ilginize lâyık olmağa çalışacağım. Yazacaklarımı dost gözü ile okumanıza, hatalarımı müsamaha ile karşılamanıza ve hepsinden önce, Tanrı'nın yardımına muhtacım. Ara sıra benim için de dua ediniz.

Hâdiselere Tercüman, 1 Ağustos 1961

Ülkücünün Çilesi

GÜN olur, ülküsüz insanlara gıpta ile bakasınız gelir. Rahat yaşarlar. Tıpkı Şairin söylediği gibi: "Akl u şuur"ları vardır, güzel severler. "Bâde" içerler ve nihayet göçüp giderler.

Ülkücülerin hayatı bambaşkadır. Sözlüklerinde rahatlık kelimesinin yeri yoktur. Daimî bir mücadele içinde ömür tüketirler. Hemen herkesle, her şeyle zaman zaman çatıştıkları görülür. Arkadaşları ile, aileleri ile, hattâ sevdikleri ile... Belli bir ülkünün esaslarından ziyade, politikanın değişen icaplarına uymayı tercih eden kudret sahipleri de sık sık ihtilâfa düşerler. Çok defa, başları belâya girer; gene de sinmezler. Bu hâlleri "kalabalık"a göre, uslanmamaktır; kendilerine göre de, yılmamak.

Ülkücü, dünya nimetlerinden yana nasibsizdir. Gözü yoktur ki, nasibi olsun. Bir lokma, bir hırka ona yeter. Paraya karşı o kadar müstağnidir ki, halkın hayretine sebep olur. Herkesin istediğini istemez, ne istediğini de herkes anlayamaz. Kendi zevkleri dışında zevk tanımayanların gözünde "zevksiz" bir adamdır! Küçümserler onu, hayatı anlamamakla, üç günlük dünyanın hakkını vermemekle itham ederler. Böyle davranışlara hiç önem vermez. Elverir ki, inandığına dokunulmasın!

Kalabalığın nazarında o, zavallı bir hayalperesttir. Olmayacak fikirlerin rüyâsına dalmış öylece uyumakta, başkalarını da uyumağa teşvik etmekte...

Bir gün fikirlerinin gerçekleştiği görülse bile, ona karşı hiç kimse "aferin" demez. Üstelik, "Böyle olacağı zaten belli idi." buyrulur.

Ülkücünün, ülküsü ile münasebeti, hakikî bir aşkta sevenle sevgilinin münasebetine benzer. Hep verir, hiç almaz. Sevgili nazlıdır, sitemi eksik etmez, incinmeğe de hiç gelemez. Diğer sahalarda umumiyetle dikkatsiz hareket eden Ülkücü, sevgili bahis konusu oldu mu baştan başa hassasiyet kesilir. Şahsına fenalık yapanlara pek aldırmaz ama, ülküsüne yan gözle bakanlara tahammülü yoktur. Sadakati için karşılık beklemez, mükâfat istemez, bir garip kişidir... Ülküsüne hizmet edenlere son derece hürmetkârdır. Gerçek âşıklar gibidir; kıskanmaz. Sevgilinin sevildikçe güzelleşeceğini bilir. Sevmenin gururu yegâne süsüdür.

Ülkücünün en çok dinlediği, "nasihat"dir. "Yapma!" derler, "Hayatını heba etme!" derler, "Gününü gün et!" derler. O kadar çok şey söylerler ki, hiç bitmez. O hepsini dinler, ama hiçbirini tutmaz, gene bildiği gibi yaşar.

Ülkücülerin en amansız düşmanları "eyyamperest" lerdir. Menfaatlerine tapan bu adamlar, daha çok kazanmalarına, daha rahat yaşamalarına mâni olacak sanırlar da, ülkücüyü hep ezmeğe çalışırlar! Ne garip tecellidir ki, ülkücünün gayretlerinden en çok faydalananlar da "eyyamperest"lerdir.

Gün gelir; ecel, hükmünü icra eder; ülkücü, dünyasını değiştirir. Kalabalık ona acır, daha iyi yaşamış olmasını temenni eder. Hâlbuki o, inançları uğrunda yaşamanın hazzını tadamadıkları için ömrü boyunca "kalabalık"a acımıştır.

Tercüman, 13 Ağustos 1961

Ayrık Otu ile Çınar

ALABİLDİĞİNE gür yemyeşil çimenlerin, renk renk menekşelerin, papatyaların, gelinciklerin yaşadığı bir çayır vardı. Bir gün bu çayıra "Ne idüğü belirsiz" bir ot geldi. Masum ve mazlum bir eda ile "Sayın Çayır Hazretleri" dedi, "Yersiz yurtsuz kaldım. Kıyıcığınızda köşeciğinizde, hiç işe yaramayan verimsiz bir parçanızda yerleşmeme müsaade eder misiniz?"

Çayır önce şaşırdı. Bu dâvetsiz misafiri hiç tanımıyordu. "Adın nedir?" diye sordu, "Sana kim derler?" Öteki, biraz daha ezilip büzüldü, merhamet dilenen bir sesle: "Bana, ayrık otu, derler. Kimseye zararım dokunmaz. Herkese iyilik ederim." dedi. Çayır: "Pekiyi. Yalnız, bizim çocuklara bir danışayım. Kabul ederlerse, sana da bir köşe veririz. Bizim burada demokrasi vardır. Hiç kimse tek başına karar veremez. Herkesin fikri alınır." diyerek, çayırda yaşayan bütün bitkileri topladı. Kısaca meseleyi anlattı. Diz boyu çimenler, mor menekşeler, kıpkırmızı gelincikler, sarı papatyalar, yeni bir arkadaşa kavuşacaklarını düşünerek çok sevindiler. Oy birliği ile, "ayrık otu"na münasip bir yer verilmesi tezini savundular. O çayırda, ulu bir Çınar vardı. Çok yaşamış, çok gün görmüştü. Söz aldı:

"İşinize karışmak gibi olmasın ama, bence hatâ ediyorsunuz. Siz, 'ayrık otu'nu tanımazsınız. Görünüşüne aldanmayın. Son derece zararlı bir bitkidir. Aranıza girer-

se huzurunuzu bozar, kökünüzü kurutur, yaşama hakkınızı elinizden alır. İyiliğiniz için söylüyorum. Bana göre hava hoş. Ben kuvvetliyim. Bana hiçbir şey yapamaz."

Çınar'ın öğütlerine aldırış eden olmadı... "İhtiyar, amma da saçmalıyor ha! Bu zavallı, kime kötülük edebilir ki!" dediler. Böylece, karar verildi. Ayrık otu, çayırın verimsiz bir köşesine yerleşti.

Sonra, zaman geçti... Ayrık otu, tabiatının icabını yapmağa başladı. Kendisine ayrılan saha ile yetinmedi. Her tarafa kök saldı. Toprağını gittikçe genişletiyor, herkese kafa tutuyor, yavaş yavaş herkesi yerinden ediyordu. Çayır'ın huzuru kaçmıştı. O eski ahenk, dostça ve beraberce yaşanılan günler şimdi bir hayâl olmuştu. Çimenler, artık diz boyu değildi. Menekşeler, o şâhâne morluklarını kaybetmiş, kirli bir renge bürünmüşlerdi. Gelincikler, muradına ermeden soluveren gelinlere benzemişti. Papatyaların sarısı artık eskisi gibi tatlı görünmüyor, bir "ölüm sarılığı"nı hatırlatıyordu.

Vaziyetin gittikçe kötüleştiğini görünce, meseleyi bir kere daha müzakere ettiler. Herkes, başlangıçtaki fikrinin hatâlı olduğunu, ayrık otunu kabul etmemeleri gerektiğini söyledi. Yazık ki, iş işten geçmişti. Ne yapılabileceğini düşündüler. Neticede, "Çayır Ana"ya gidip "ayrık otu"nu şikâyet etmeğe karar verdiler. Çayır, çocuklarının hâline çok üzüldü, âdeta yüreği parçalandı. Hemen, "ayrık otu"nu buldu. Hiddetle: "Sana verdiğimiz köşede durmamış, her tarafı istilâ etmeğe başlamışsın. Çocukların huzuru kalmamış. Sana acıdıkları için aralarına almışlardı. Hepsini pişman ettin. Ya bu huyundan vazgeç, köşeciğine çekil, ya da geldiğin yere git." dedi.

Ayrık otu, arsız, arsız sırıttı. Kendine güvenen bir ifade ile: "Yerimden memnunum... Hâlimden aslâ şikâyetçi değilim. Rahatsızlığım da yok. Eğer rahatsız olanlar varsa, çekilip gitmekte serbesttirler. Beyhude yorulmayın.

Elinizden bir şey gelmez. Köklerimi öyle derinlere saldım ki, artık söküp atamazsınız!" cevabını verdi.

Bu hikâye, böylece biter. Sözünü kimseye dinletemeyen o Ulu Çınar'a gelince: Çayır sâkinlerinin haline o kadar üzülmüş, kaybolan saadetlerinin arkasından öylesine ağlamış ki, "Ben demedim mi?" bile diyememiş!..

Yeni İstanbul, 7 Ocak 1962

Hâlimiz

BEŞ ALTI yıl önce, alabildiğine güzel bir yaz günü... Ankara'da, o vakitler pek moda olan kaldırımüstü pastahanelerinin birinde, bir grup arkadaş tatlı bir sohbete dalmış... Konu: Memleket meseleleri. Hâlâ yerleşemeyen demokrasi, gerilik, cehalet vs. vs. Bir ara, hâlen Millet Meclisinde üye olan bir avukat, önündeki masaya kuvvetlice bir yumruk indirdikten sonra: "Beyler!" dedi. "Hep birbirimize benziyoruz. Müşterek vasfımız, lâf ebeliği... Aslında, hiçbirimiz vatansever değiliz. Bu memleketi, iddia ettiğimiz kadar sevmiyoruz! Sevseydik, ya şu perişan hâline bir çare bulur, ya da kahrımızdan çattadak çatlardık."

Yıllar geçti, ne o arkadaş ne de biz, hâlâ "kahır"dan çatlamadık. Bununla beraber, öyle sanıyorum ki, durumumuzun en doğru izahı vatanseverliğimizin kâfi derecede kuvvetli olmaması değildir. İnsanoğlunun, nihayetsiz bir tahammül gücüne sahip oluşu sayesindedir ki, hâlâ yaşıyoruz.

Fert ve cemiyet olarak, dertliyiz. Nereye baksak düzeltilmeğe muhtaç bir durumla karşılaşıyoruz. Kimi dinlesek şikâyet ediyor; hep acı sözler işitiyoruz. Hâlinden memnun olan, şöyle keyfince "Oh!" diyebilen birini göremiyoruz. Dâvâlarımız bir bütün olarak ele alınıyor. Hâlimizi olduğu gibi söyleyemiyor, yazamıyoruz. Cesare-

timiz eksik değil, ama fayda yerine zarar verebileceği ihtimalini düşünerek çekiniyor, bazı şeyleri kendimize saklıyoruz. Çünkü Türkiye, yalan ve iftiranın saltanat sürdüğü bir diyardır. Gerçekler, en ufak bir merhamet duyulmadan kurban ediliyor. Başka ülkelerde hakikati aramağa yarayan vasıtalar bize gelince, 'yalan'ı çoğaltmak için kullanılıyor. Halk'a hitab etmek, umumî gidişe yön vermek imkân ve sorumluluğuna sahip olan müesseseler, henüz kendi bünyelerini düzeltebilmiş değiller. Baktığımız vakit iftihar edebileceğimiz, "İşte dört başı mâmur bir saha" diyebileceğimiz hiçbir yanımız yok. Bir mesleğin diğer mesleklere, bir zümrenin diğer zümrelere karşı üstünlük iddiası, "oyun"un en gülünç tarafı!..

Ahlâkî seviye iktisadî seviyeden, iktisadî seviye de kültür seviyesinden daha feci vaziyette. Her türlü değişiklik yaprakta kalıyor, bir tanesi bile köke inemiyor. Buna rağmen, büyük işler yaptığımız, "muasır medeniyet" seviyesine ulaşmak üzere olduğumuz da sık sık söyleniyor, söylenebiliyor!

Saltanatlarını yalan ve iftira üzerine kuranlar, gerçekleri örten perdenin kaldırılmasına fırsat vermiyorlar. Vaziyetin vahametini anlayabilen, doğru gören ve düşünen birisi çıktı mı hep birlikte yükleniyor, yalan ve iftira makinesinin çarklarını hemen çeviriyorlar. Yıllardan beri mütemadiyen teşkilâtlanan bir düşman kuvvet, millete dost olan sesleri kısıyor, en kısa zamanda saf dışına atıveriyor. Şayet bu kadarını başaramazsa, o dost seslerin duyulmaması çarelerini arıyor ve çok defa, buluyor. Çıkarlarının devamını temin uğruna milleti yerinde saydıranların faaliyetlerine mâni olamıyoruz. Hâlbuki vatanperverliğimiz de tamdır. İnsanlarımız da vatanperverdir, hükûmetlerimiz de... Ama, düşman kuvvetlerin tahribatına yine de mâni olamıyoruz, acaba neden? Çünkü okumayı, düşünmeyi, hakikati araştırmayı ve en fenası,

birbirimizi sevmeyi bilmiyoruz. Birbirimize kenetlenmemiz, aralarından su sızmayan yekpare bir granit gibi durmamız gerekirken, ayrılıyoruz. Bizi sanki ayrı ayrı milletlere mensupmuşuz gibi gösteren, karşılıklı diş bileten münafıklara kanıveriyoruz.

Böyle bir hengâme içinde, ciddî bir çalışma devresine girmeğe, meselelerimizi insan aklına ve ilme uygun bir açıdan ele alıp hâl çareleri düşünmeğe, tabiatiyle vakit bulamıyoruz.

Öyle bunalmışız ki, hani "kahır"dan çatlamanın bir işe yarayacağına inanabilsek, onu bile yapacağız!

Yeni İstanbul, 17 Ocak 1962